

Cannabis

ANDTS-utbildning, Grimslöv
6 oktober 2026

Pelle Olsson

www.pelleolsson.se

www.drugnews.se

CANNABIS SOM MEDICIN

HISTORIA – POLITIK – FORSKNING

OLSSON

8 MYTER OM CANNABIS 5.0

Pelle Olsson

RNS
REGERINGENS
NARKOTIKAFRITT
SAMHÄLLE

Sveriges höga narkotikadödlighet

Vad beror den på och vad kan göras?
Pelle Olsson

FORTE
I KORT
#12

FORTE:
Förhållanden för
hälsa, arbetsliv och välbefinnande

CANNABIS: HARMLÖS REKREATION ELLER FARLIG DROG?

Cannabis är en av världens mest använda droger → Effekter på hälsa och sociala förhållanden är omdebatterade → Cannabisbruk är kopplat till ökad risk för sjukdom i luftvägarna, trafikolyckor och lägre födelsevikt hos barn → Regelbundet bruk kan leda till beroende och nedsatt kognitiv funktion → Cannabisbruk ökar risken för vissa substanser → Vissa substanser i växten kan fungera som medicin → Smärta är inte klarlagd

Mitt liv som lejon och 99 andra berättelser

Pelle Olsson

Min föreläsning

- ▶ Snabbkurs om cannabis
- ▶ Dagsläget i världen
- ▶ 8 vanliga myter
- ▶ Hjärnan
- ▶ Är alkohol värre?
- ▶ En bra medicin?
- ▶ Legalisering och framtid
- ▶ Argument att avstå

Olika droger från cannabis

Marijuana

Hasch

Edibles, t.ex godis

THC-koncentrat

Oljor, t.ex att vejpa

Cannabis innehåller bl.a.

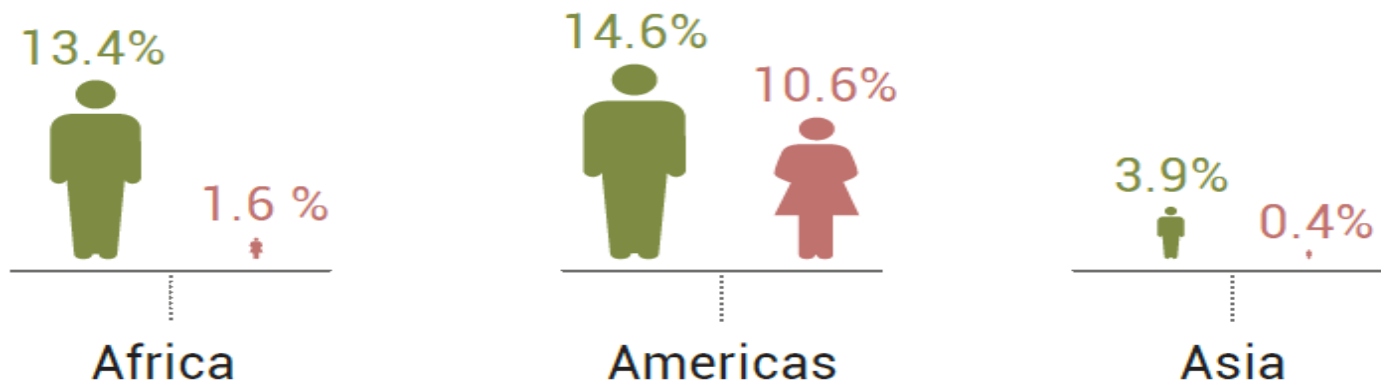
- ▶ THC
(delta-9 tetrahydrocannabinol)
är den viktigaste rusgivande
substansen.
- ▶ CBD
(cannabidiol) ger inget rus,
kanske skyddande mot THC,
vissa medicinska egenskaper

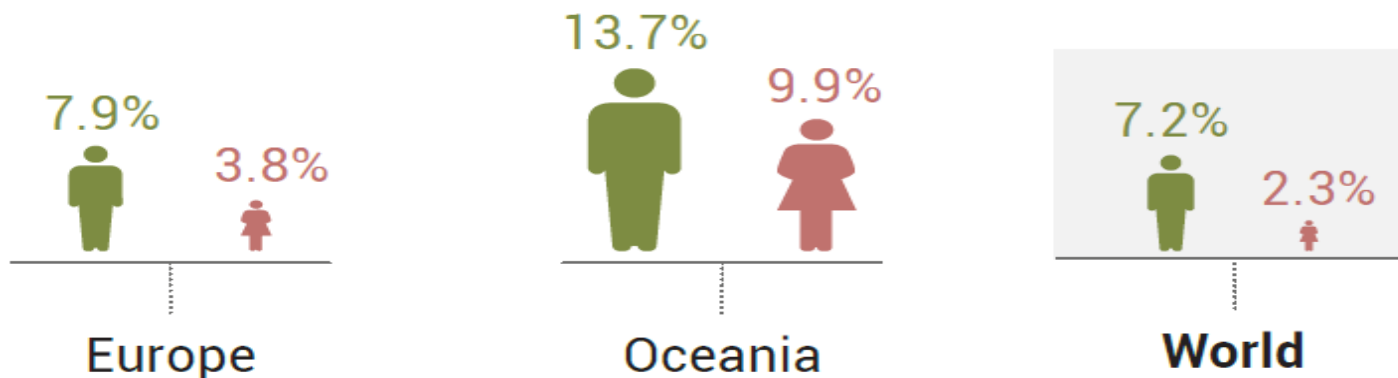
Cannabisanvändning i världen

Cannabis use in the past year, by sex and region, 2024

Källa: World Drug Report 2026

Kanada 26 % för alla över 16 år USA 25 % för alla över 12 år

Dagsläget om cannabis

- ▶ THC-halten har ökat kraftigt
- ▶ CBD-andelen sjunker
- ▶ Säkrare bevis för skador

Trots detta:

- ▶ Fler tror att drogen är ofarlig
- ▶ Fler länder har legaliserat
- ▶ Ökad användning

och det beror på ...

... att en allt rikare cannabisindustri och penningstarka tankesmedjor påverkar medier, politiker, folkopinion och forskning.

”Big Marijuana”
sprider vilseledande
påståenden - myter.
Cannabisvänner
hjälpes till.

Hoppfulla tendenser 1:

Minskat bruk (senaste 30 dagarna)

Europa: 15-16 åringar, från 7 till 5 % under 2000-talet (ESPAD 2025)

Sverige: Bruket kvar på låg nivå 0,9 %, 16-84 år, 1 % åk 9, 2 % åk 2 gymn (CAN rapport 235)

USA: 12-17-åringar, från 8 till 6 %

Men ökning i alla åldrar till 15 % (NSDUH 2024)

Hoppfulla tendenser 2: Bakslag för legalisering i USA

- ▶ 24 delstater hittills, inga nya sedan 2023. (Dock nedklassning av medicinsk cannabis)
- ▶ Flera folkomröstningar på gång att återkalla legalisering.
- ▶ Minskat stöd för legalisering (från 71 till 64 % sedan 2023)

Hoppfulla tendenser 3:

- ▶ Tyskland stramar åt medicinsk användning
- ▶ Thailand kriminaliserar på nytt

8 MYTER OM CANNABIS

1. CANNABIS ÄR INTE SÅ FARLIGT

Svar: Genom forskning vet vi att cannabis kan ge både akuta och långsiktiga skador. Framför allt på den psykiska hälsan. Den unga hjärnan är särskilt utsatt för risk.

2. ALKOHOL ÄR MYCKET VÄRRE

Svar: Det är svårt att jämföra farligheten mellan alkohol och cannabis. I båda fallen är skadeverkningarna väl belagda, men cannabis påverkar hjärnan längre.

3. ALLA HAR RÖKT PÅ

Svar: De allra flesta människor använder inte cannabis. I Sverige har 97,5 procent av den vuxna befolkningen inte gjort det under det senaste året.

4. NY FORSKNING MOTBEVISAR SKADOR

Svar: Det stämmer att det dyker upp forskningsrapporter där gamla sanningar om cannabisskador utmanas. Enskilda studier rubbar dock inte vetenskapsvärldens konsensus om de betydande hälsoriskerna.

5. CANNABIS ÄR MEDICIN

Svar: Vissa ämnen i cannabis ingår i några godkända läkemedel. Marknadsföring av "medicinsk cannabis" beror snarare på kommersiella intressen.

6. CBD ÄR RENA HÄLSOKUREN

Svar: Enligt vad man hittills vet om CBD stämmer det inte alls. Tvärtom kan substansen vara skadlig. Det visar allt fler forskningsrapporter.

7. MAN BLIR LUGN OCH FRIDFULL AV CANNABIS

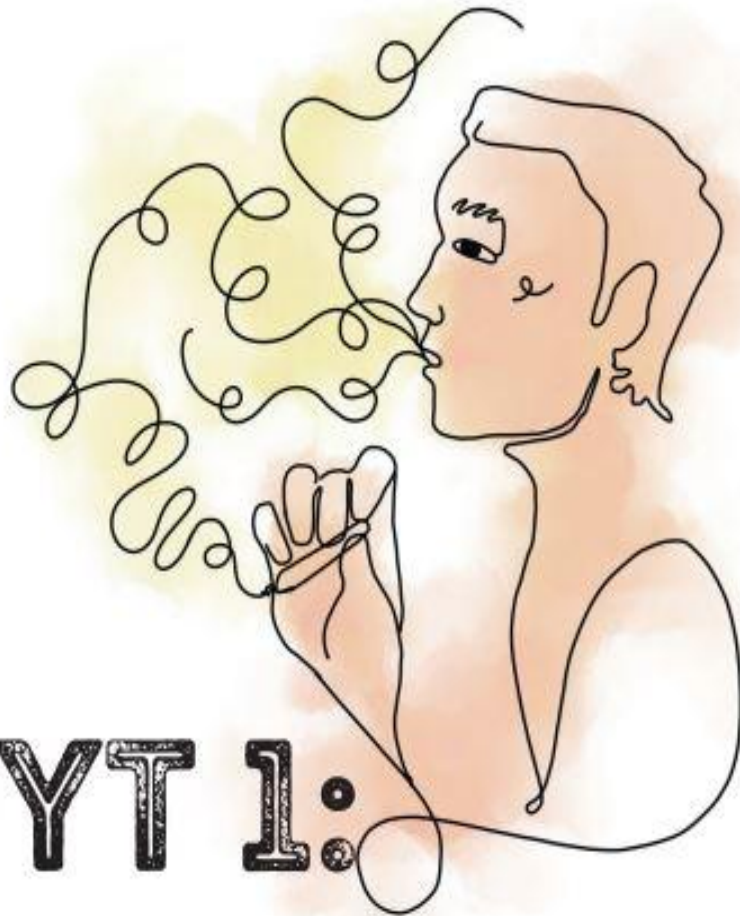
Svar: Ja, ibland och ibland inte. Forskning och statistik visar att cannabis kan vara minst lika våldsförkallande som alkohol kan vara.

8. LEGALISERING MINSKAR PROBLEMEN

Svar: När man tillåter en tidigare förbjuden drog ökar användningen. Det visar alla erfarenheter. De kriminella gängerna påverkas föga av en legal cannabismarknad utan fortsätter med andra droger och brott.

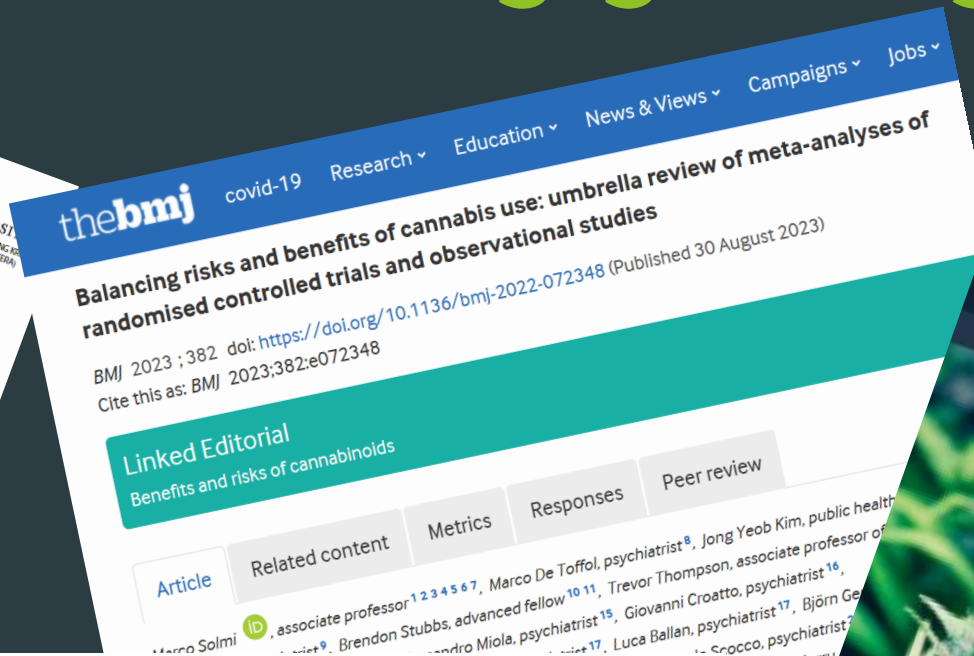

MYT 1:

**CANNABIS ÄR
INTE SÅ**

FARLIGT

Aktuella forskningsgenomgångar

POLICY NOVEMBER 2023

The Standing Committee of European Doctors (CPME) represents national medical associations across Europe. We are committed to contributing the medical profession's point of view to EU and European policy-making through pro-active cooperation on a wide range of health and healthcare related issues.

Policy on Adverse Health Effects of Cannabis

Vad skadas mest av
cannabis?

Svar:

▶ Tonårshjärnan

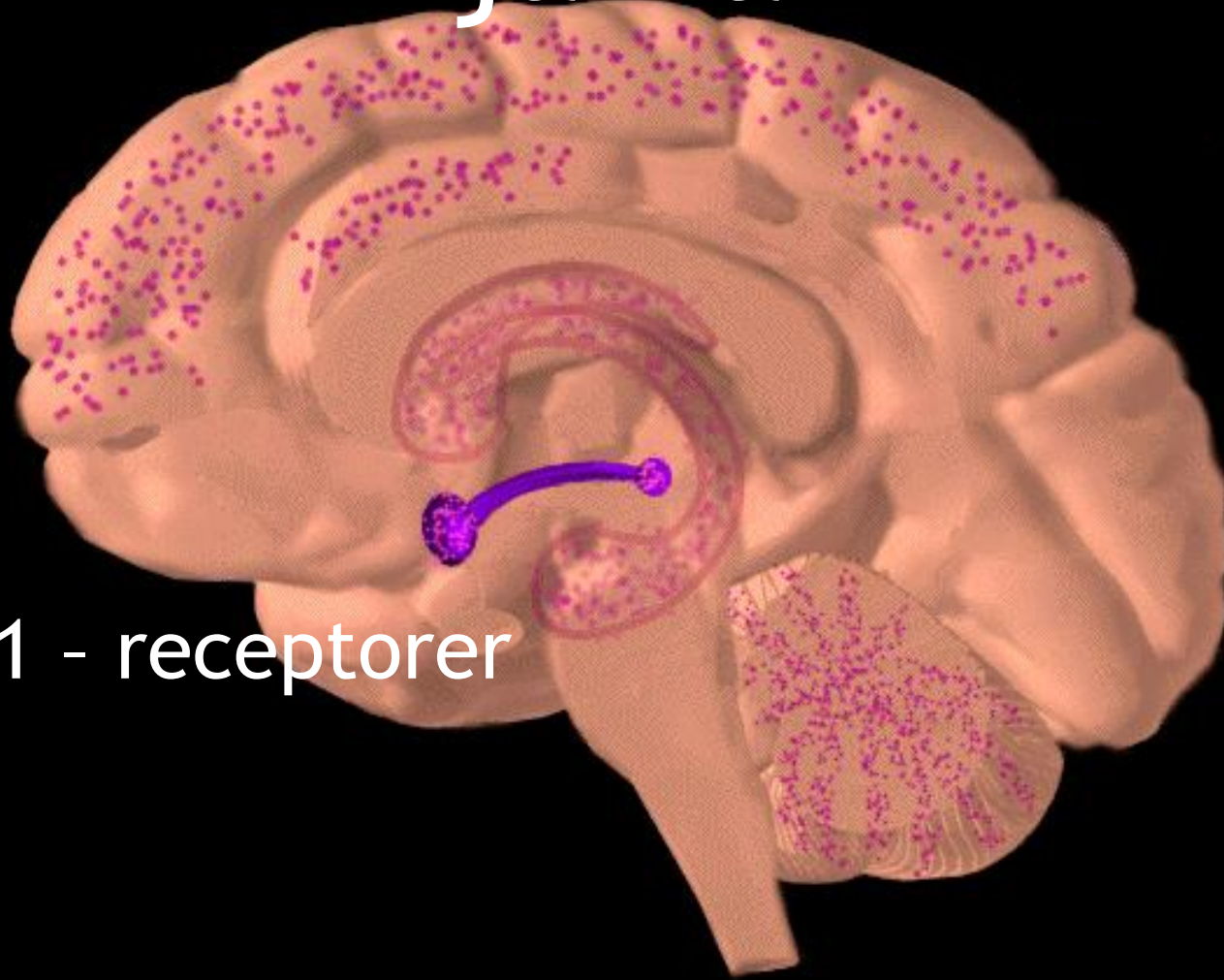
Alla andra hjärnor

Kroppsliga skador

Källa: National Academies of Science. The health effects of cannabis and cannabinoids 2017.

Hjärnan

CB1 - receptorer

CB1-receptorerna är en del av det
endocannabinoida systemet som reglerar:

Hjärta

Matsmältning

Immunförsvar

Tänkande

Minne

Koordination

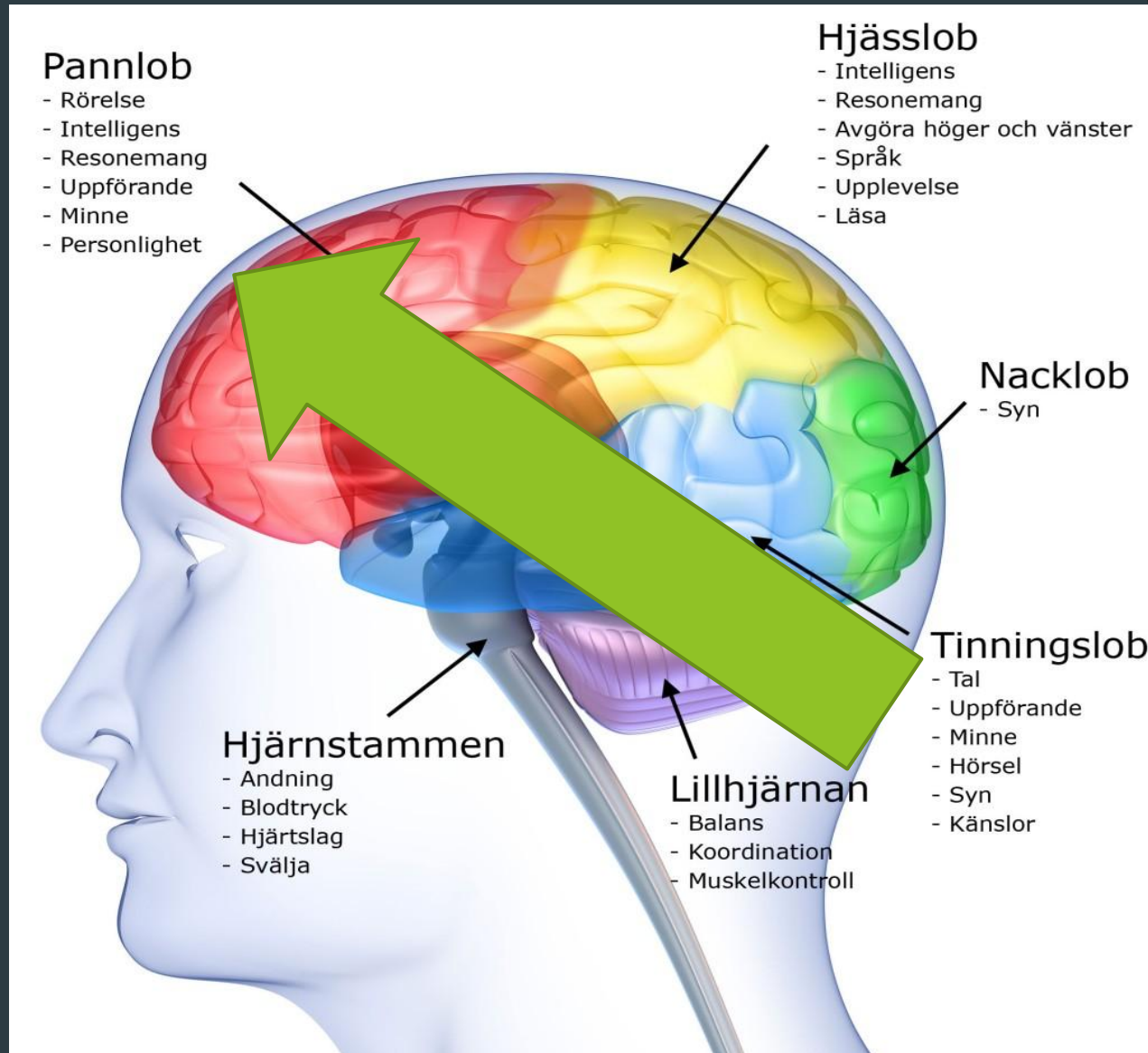
Belöning

m.m.

CB1-receptorerna påverkas av

- ▶ Kroppens egna cannabinoider, anandamid m.fl. = BRA
- ▶ Cannabis (THC) = DÅLIGT
(men potential att användas i medicinska syften)
- ▶ Syntetisk cannabis (Spice)
= ÄNNU VÄRRE

Hjärnans utveckling från 0 till 25 år

Skillnader ”vuxenhjärna” och ”tonårshjärna” sitter mest i prefrontala cortex

- ▶ Omdöme
- ▶ Impulskontroll
- ▶ Beslutsförmåga
- ▶ Samordningsförmåga
- ▶ Förmåga att bearbeta komplicerade intryck

Källa bl.a: Fredholm. Tonårshjärnan baxnar. Forskning och framsteg nr 1 2007

Tidiga effekter av cannabaris

Försämringar av bland annat:

- ▶ Minne
- ▶ Tidsuppfattning
- ▶ Språkförmåga

Sämre skol-
prestationer

▶
Källor, bland annat: Amialchuk & Buckingham (2024). The effect of marijuana use in adolescence on college and graduate degree attainment. Economics & Human Biology. Volume 52. Jan 2024

Fler risker, särskilt för unga

- ▶ Utvecklad "vuxenhjärna"
- ▶ 2-5 gånger ökad risk för schizofreni
- ▶ 2-11 gånger ökad risk för psykoser
- ▶ CUD (skadligt bruk eller beroende)
3 av 10 unga som använt senaste året
- ▶ Ökad risk för annat missbruk
- ▶ Utslättat känsloliv

Källa: National Academies of Science. The health effects of cannabis and cannabinoids 2017. Leung (2020). (Kansagara 2026) Se även källor i 8 myter om cannabis 5,0

Ökad risk för fysiska skador

- ▶ Fosterskador
- ▶ Lungskador
- ▶ Hjärt- och kärlsjukdomar
- ▶ Cancer?

Källa: National Academies of Science. The health effects of cannabis and cannabinoids 2017. Se även källor i 8 myter om cannabis 5,0

► Diskutera med
varandra om
”tonårshjärnan”.

Egna erfarenheter eller
unga personer som du
känner?

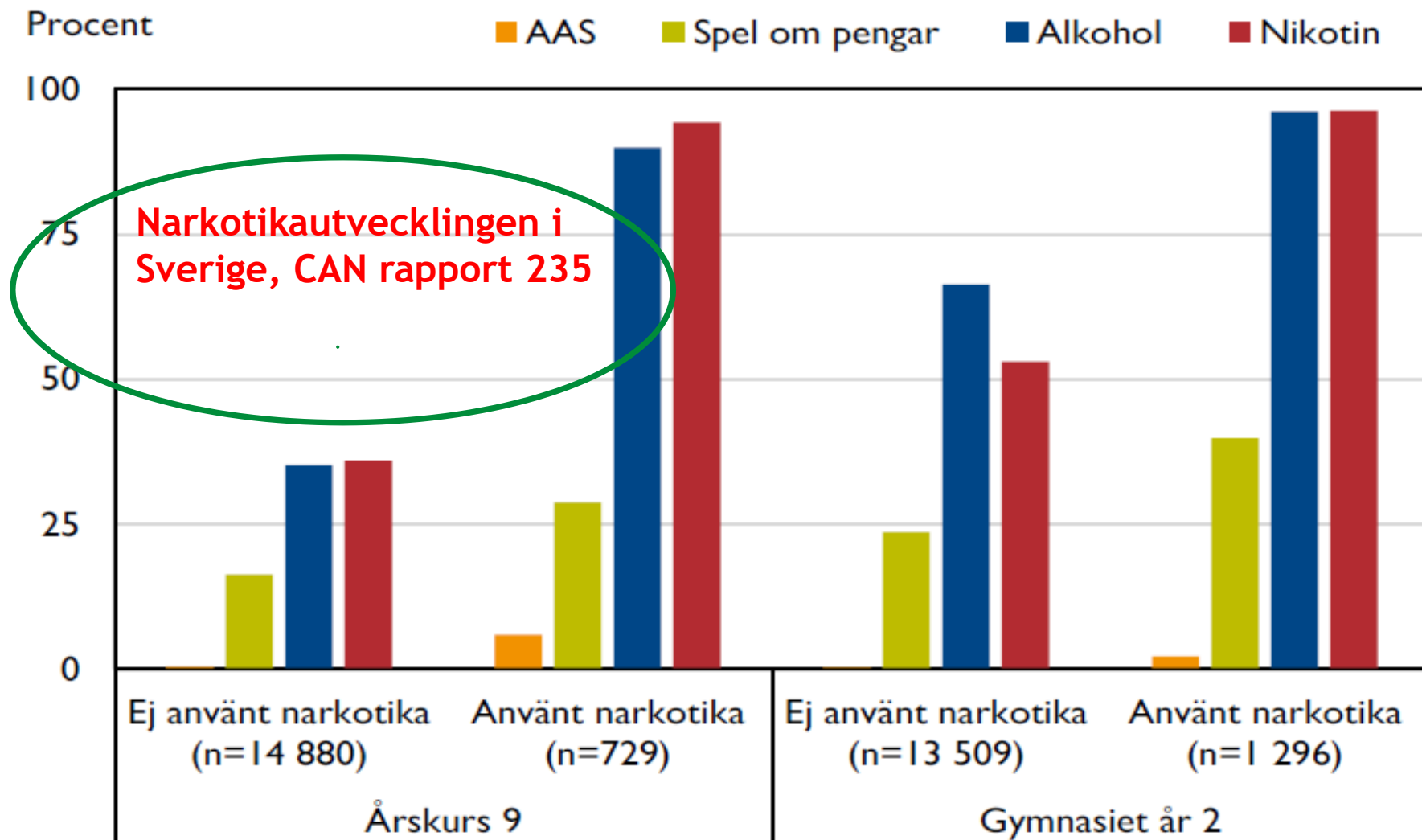

MYT 2:
ALKOHOL ÄR
MYCKET
VÄRRE

1. Svårt att jämföra skadligheten, men cannabisanvändare dricker mer än andra.

EMCDDA (2009). Polydrug use. Patterns and responses. Europeiska Unionens publikationsbyrå i Luxemburg. <http://www.emcdda.europa.eu/publications/selected-issues/polydrug-use/Sid 14>.

Guttormsson, U. (2014). Vad vet vi om cannabis-användning bland unga? CAN. [Vad vet vi om cannabisanvändning bland unga? - CAN](#)

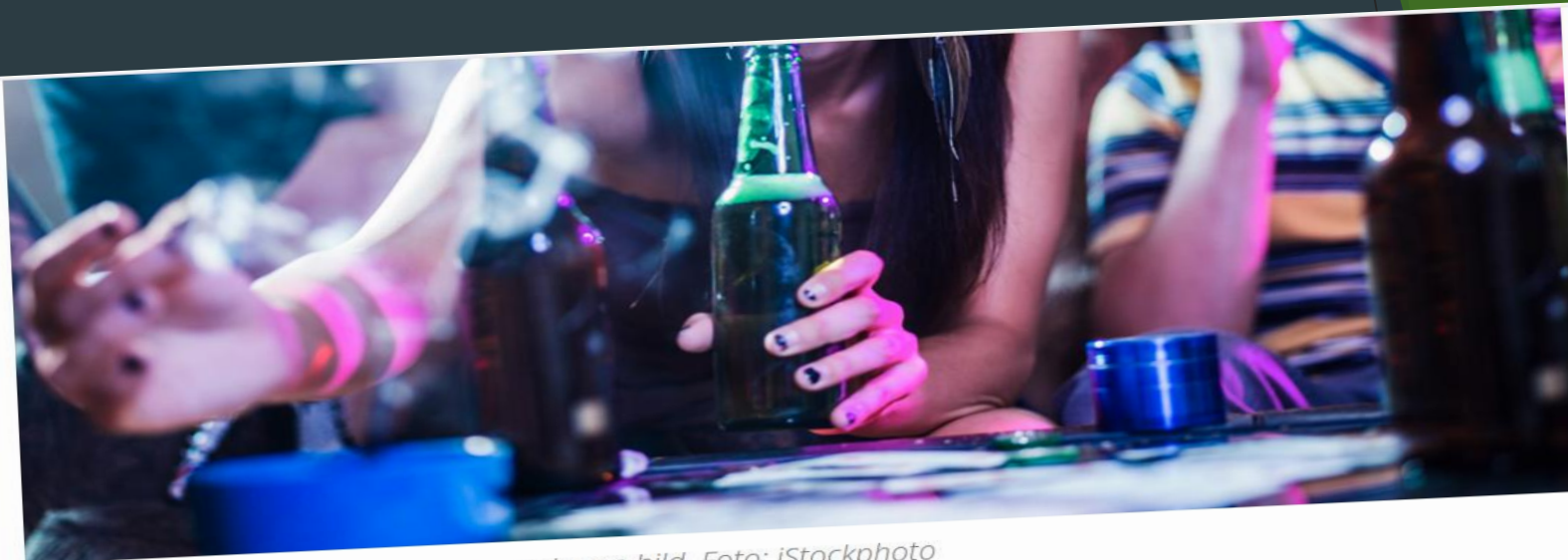
Figur 14. Årsaktuell erfarenhet av anabola androgena steroider, spel om pengar, nikotinprodukter samt alkohol hos elever med avseende på årsaktuell erfarenhet av narkotika. Årskurs 9 och gymnasiets år 2. Perioden 2022–2024 sammanslagen.

2. Många fler unga
får problem med
cannabis jämfört
med alkohol

- trots att alkohol
är vanligare.

Cannabis och alkohol i USA 1

Drugnews 2024-10-22

Alkohol eller marijuana farligast? Beskuren bild. Foto: iStockphoto

"Cannabis klart värre än alkohol för unga"

ROCKVILLE. Den senaste upplagan av USA:s drogvanestatistik NSDUH visar att dubbelt så hög andel av unga marijuanarökare drabbas av beroendeproblem jämfört med alkohol.

Cannabis och alkohol i USA 2

► USA nationella drogvaneyundersökning NSDUH:

Cannabis, använt senaste året 23,5 %

Alkohol, använt senaste året 66 %

Cannabis alla åldrar med svår eller medelsvår CUD

2021 - 2024 Män 3,1 - 4,1 %

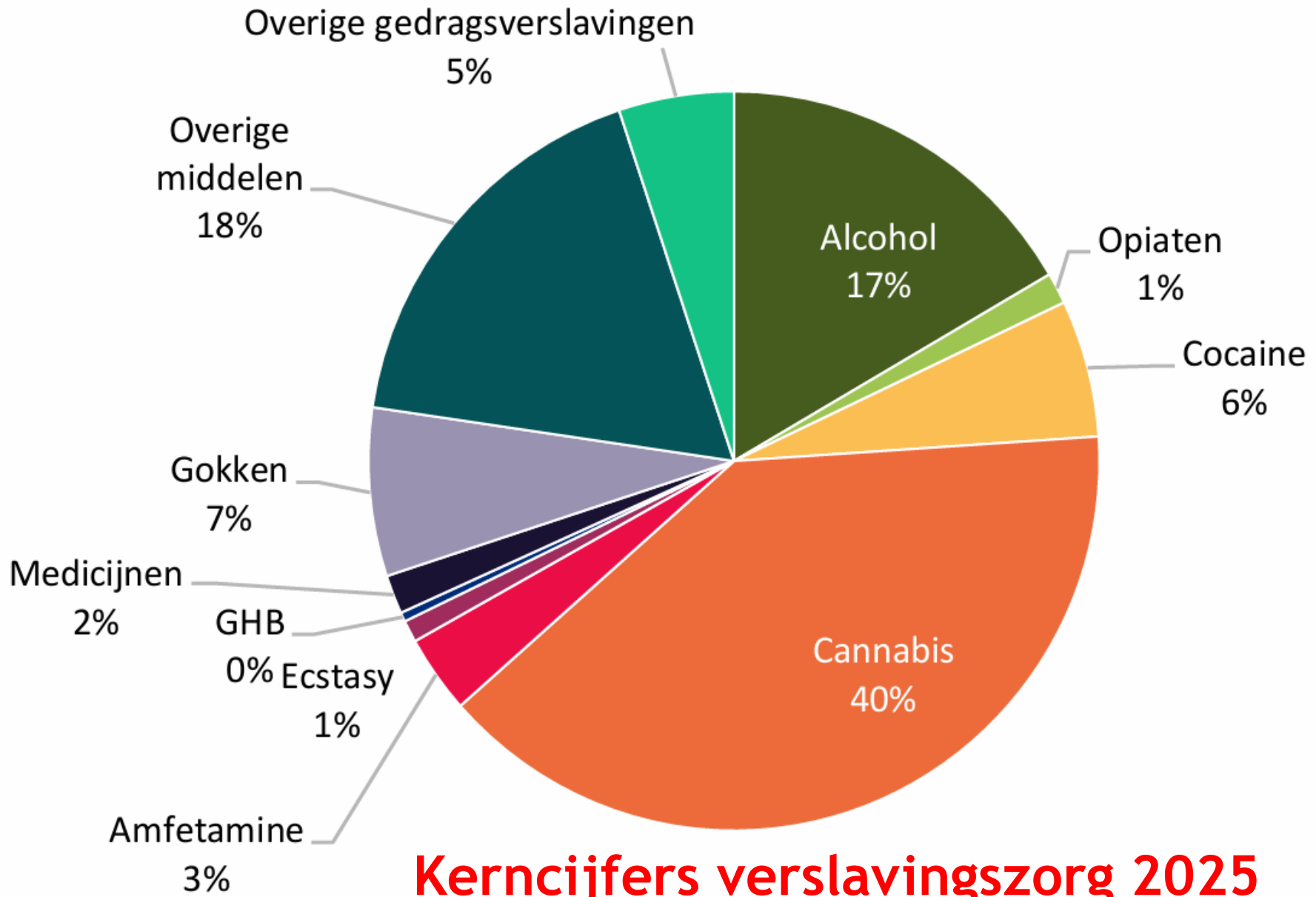
2021 - 2014 Kvinnor 1,7 -2,5 %

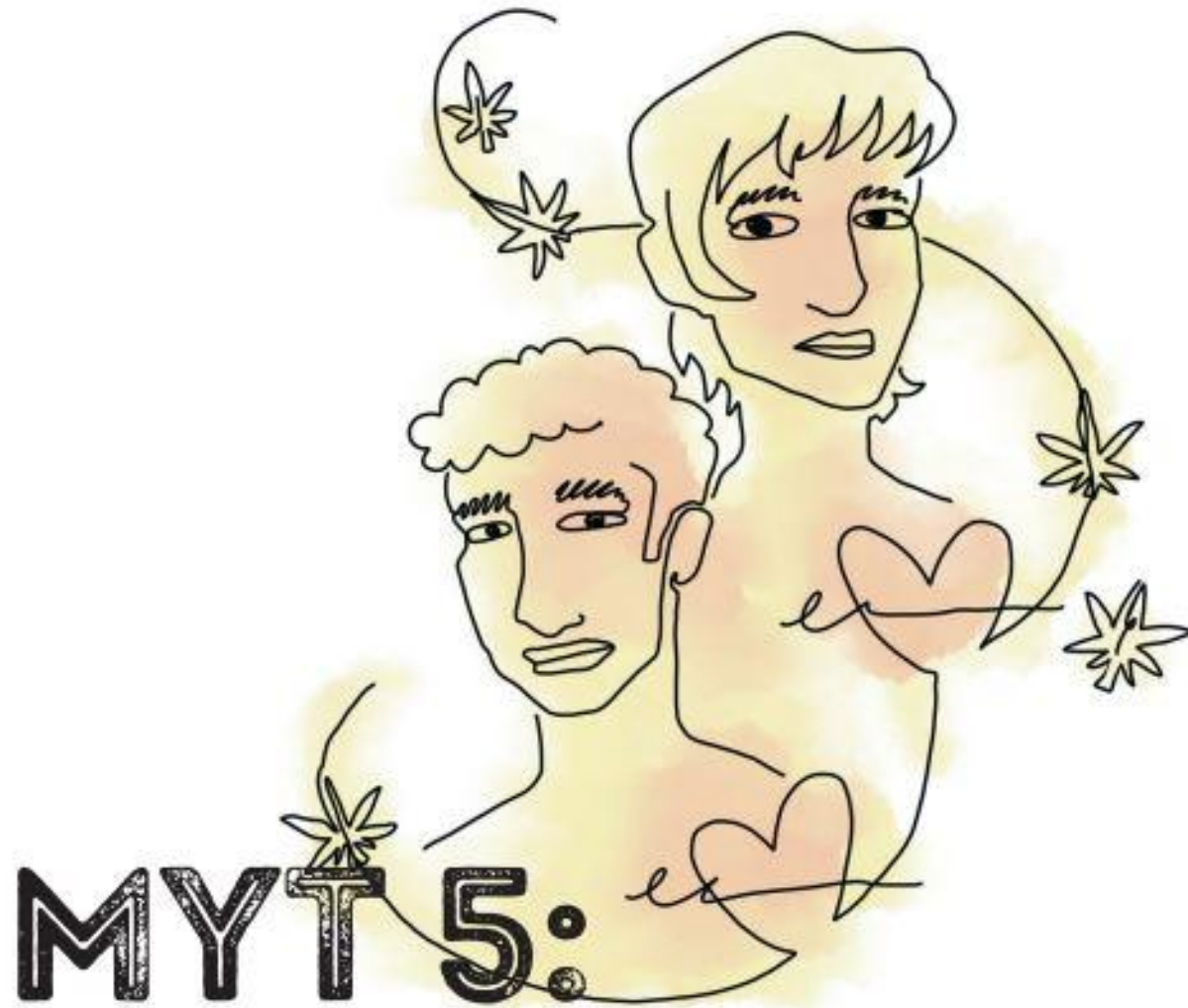
Alkohol i alla åldrar med svår eller medelsvår AUD

2021 - 2024 Män 5,8 - 5,4 %

2021 - 2014 Kvinnor 3,7 -3,2 %

Beroendevård i Holland < 25 år

MYT 5:

CANNABIS ÄR
MEDICIN

Cannabisindustrin satsar hårt på medicinsk användning genom:

- ▶ Patientberättelser = anekdotisk bevisning
- ▶ Patientorganisationer sponsrade av industrin
- ▶ Vetenskapliga studier betalda av industrin
- ▶ Annonser och reklam
- ▶ Utbildningar - konferenser
- ▶ Finansiering av institutioner och universitet

Förväntat tillväxt i Europa

13,6 miljarder kronor 2025

28,5 miljarder kronor 2029

Källa:

“The cumulative medical cannabis market size forecast for 2025 is €1,086,830,098. For 2029, the forecast is €2,281,717,948.

These are the most up-to-date forecasts we have for the European medical cannabis market.”

Mejl från Prohibition Partners, 11 November 2025

Vad säger vetenskapen?

1. Cannabis kan lindra kronisk smärta
2. Minska kramper vid MS
3. Minska kramper vid sällsynt epilepsi hos barn
4. Öka aptiten och minska illamående vid cellgiftsbehandling
5. Mycket stor placebo-effekt
6. Biverkningar ofta större än nyttan

* The National Academies of Sciences(2017). The Health effects of cannabis and cannabinoids.

- Solmi et al (2023). Balancing risks and benefits of cannabis use: umbrella review of meta-analyses of randomised controlled trials and observational studies.

”Medicinskt” kaffe?

Biverkningar:
Sömnproblem
Milt beroende

Förebygger/
minskar risken:
Parkinsons sjukdom
ADHD
Stroke
Diabetes typ 2
Astma
Ges till prematura barn

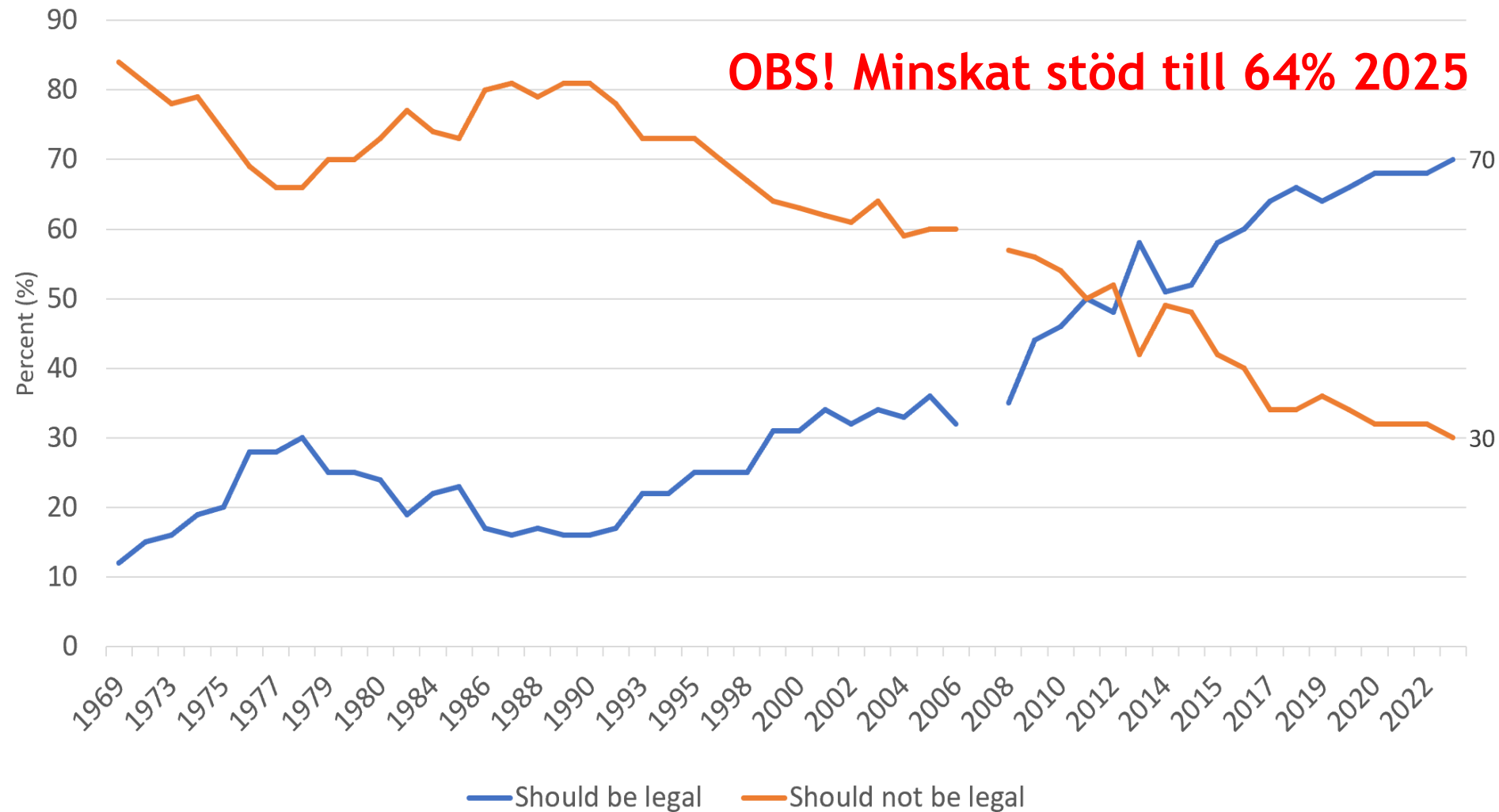

**LEGALISERING
MINSKAR
PROBLEMEN**

Stödet för legalisering ökar i USA ...

Support for Cannabis Legalization vs Prohibition in US, 1969-2023

... därför att legalisering leder till nya krav på lättnader

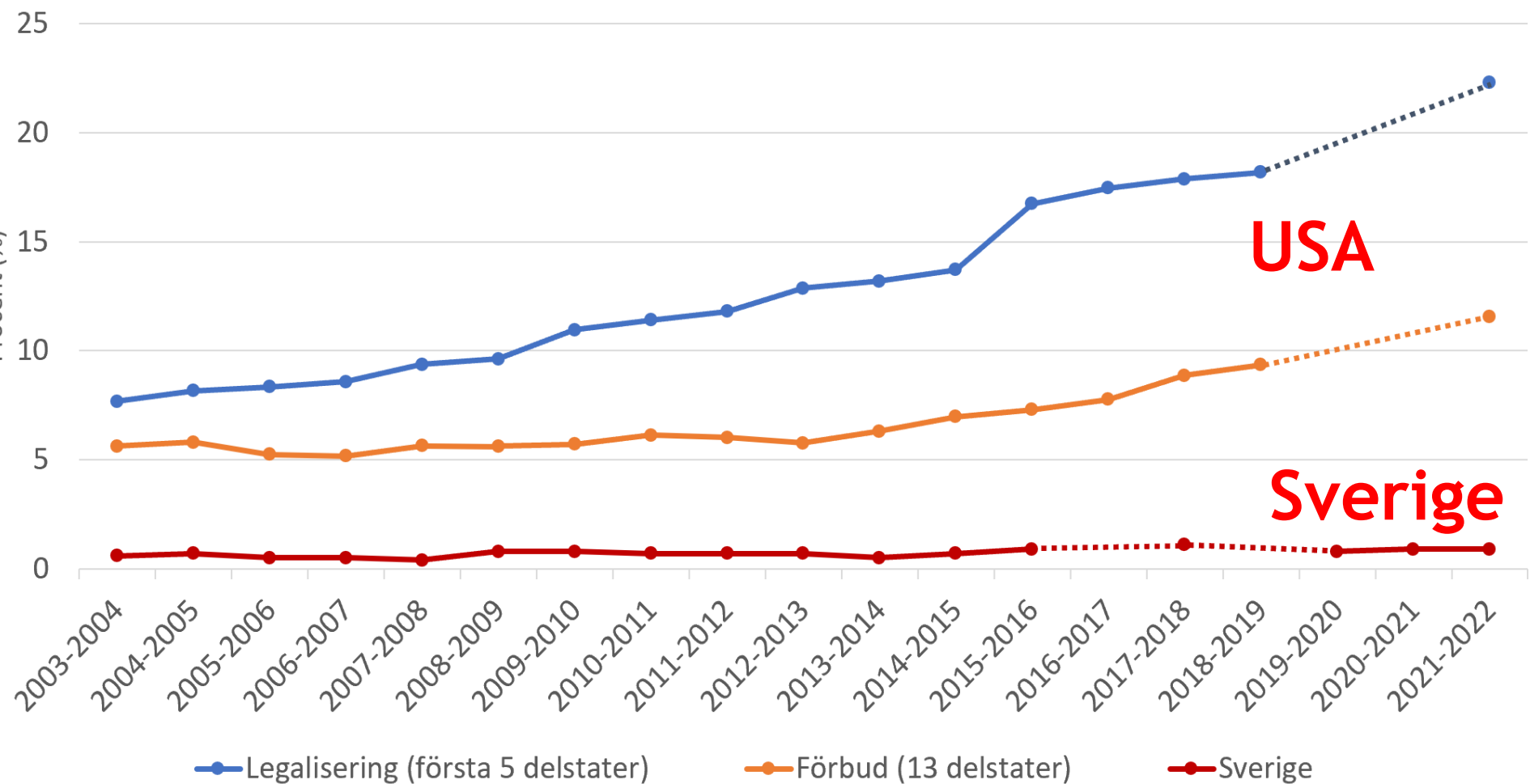
- ▶ Cannabisindustrin växer och kräver skattelättnader för att kunna konkurrera ut den svarta marknaden.
- ▶ Folkopinionen påverkas. Ingen vill ha en svart marknad, när det finns en vit.
- ▶ Konsumenterna blir fler och vill slippa restriktioner.

Godishyllan i en cannabisbutik i New York 2024

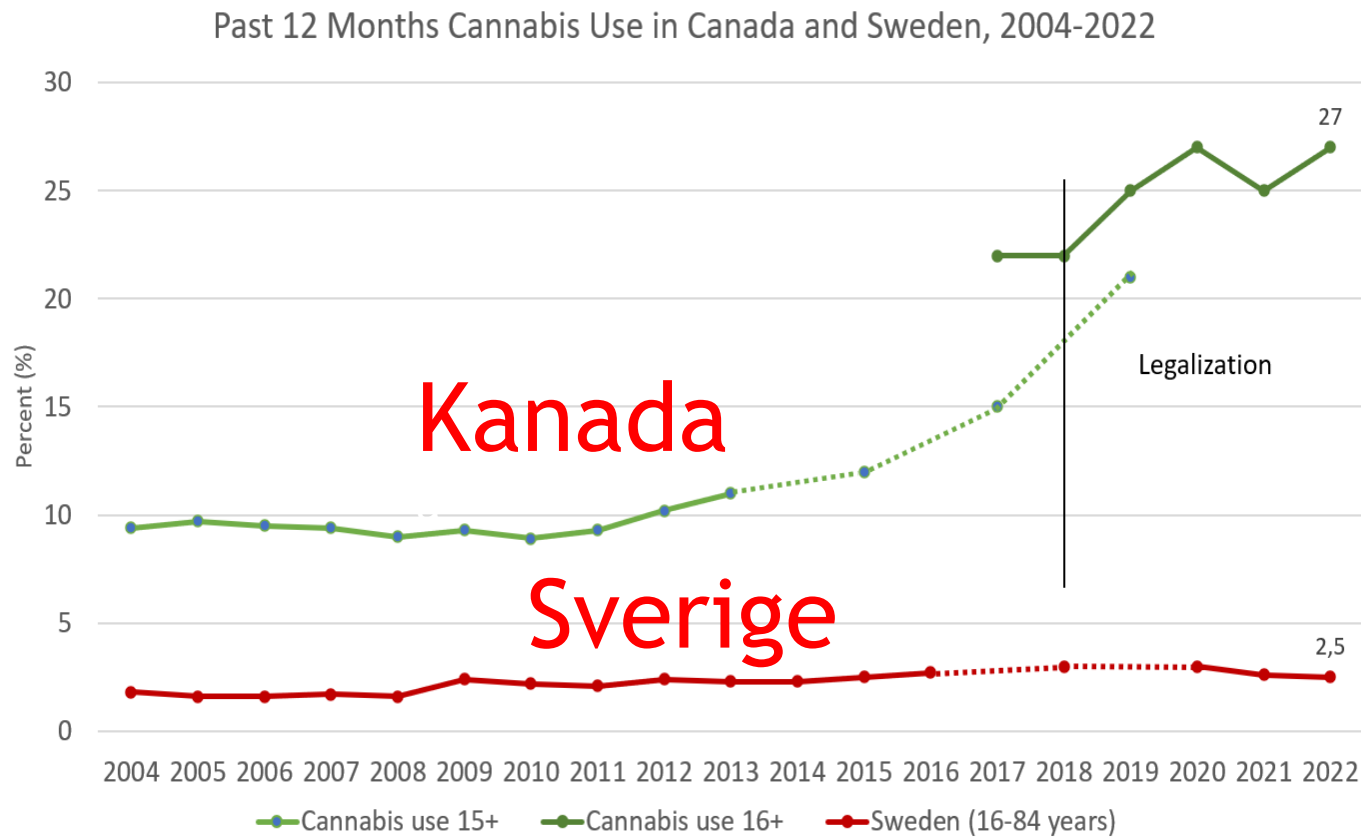
En tydligt effekt: ökat bruk

Cannabisanvändning senaste 30 dagar 18 år och äldre i delstater i USA med förbud resp. legalisering och i Sverige 16-84 år, 2003-2022

Källor: NSDUH och Folkhälsomyndigheten

... och i Kanada

Sources: StatCan, Canadian Cannabis Survey and Public Health Agency of Sweden

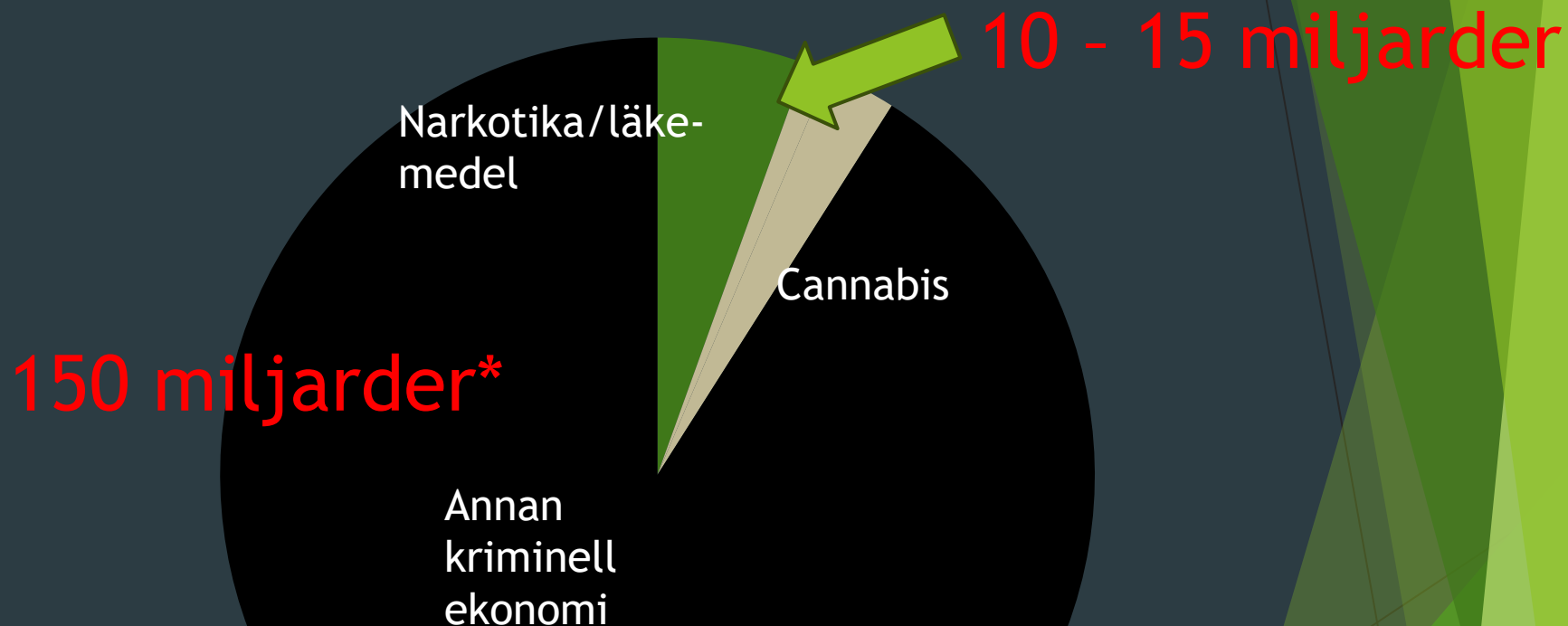
FN:s narkotika- kontrollstyrelse

INTERNATIONAL NARCOTICS CONTROL
BOARD

“På alla ställen där cannabis har legaliserats visar data att cannabisrelaterade hälsoproblem har ökat. / ...
.... / Generellt sett kan man konstatera att legaliseringen inte nådde de mål man eftersträvat.

Den kriminella ekonomins sättning per år i Sverige

*352 miljarder enl. Ekobrottsmyndigheten 2026

Källor: Polismyndigheten
och CAN

Drogprevention i skolan

60 -70 svenska gymnasier har en policy med slumpvisa, frivilliga drogtestar

Knut Hahn-gymnasiet i Ronneby, en av allt fler skolor som drogtestar elever. Foto: Pelle Olsson & iStockphoto

Alt fler gymnasieskolor inför drogtestar

Gymnasieskolan Knut Hahn i Ronneby i Blekinge har länge bedrivit ett framgångsrikt drogförebyggande arbete. Där ingår bland annat slumpvisa drogtestar och tätt samarbete med socialtjänst och polis. Hittills har 62 skolor i Sverige infört drogtestar.

Drogtestar av elever på Klippans gymnasier, bl a på Åbyskolan. Foto: RNS & Klippans kommun

Klippan bäst på förebygga droger bland unga

I Klippans kommun använder minst andel gymnasieelever narkotika i Skåne, enligt en folkhälsoenkät i regionen. Systematiskt drogförebyggande arbete och drogtestar i skolor kan ha bidragit.

KLIPPANS
KOMMUN

Undersökningen har gjorts bland skolelever i Skånes kommuner i

TEMA:
NARKOTIKAFRI

▶ Att diskutera

- ▶ Vilka argument för legalisering är svårast att bemöta?
- ▶ Vilka är dina bästa argumenten för att inte tillåta cannabis?
- ▶ Hur övertygar du en ung person att sluta med cannabis, eller aldrig börja?

3 argument att avstå cannabis

Hjärnan

Polisen

Pappa och mamma

Tack för att ni lyssnade!

pelle.olsson52@gmail.com

www.pelleolsson.se

www.drugnews.se